

Gemeente
Woudenberg

RAADSVORSTEL 2021

**Datum
voorstel:** 20 april 2021

Registratiekenmerk: Z.331945/D.211172
Raadsvergadering van: 1 juli 2021
Vergadering Commissie van: 11 mei / 8 en 22 juni 2021
Portefeuillehouder: T. Clossen
Behandelend ambtenaar: M. Meeuwenoord

Onderwerp / voorstel: Witboek bezuinigingsdialoog 2020-2021

Aan de Raad.

Voorstel

Wij stellen u voor om:

1. Vast te stellen dat de bezuinigingsdialoog heeft plaatsgevonden binnen de door u gestelde kaders voor het proces en de inhoud;
2. De denkrichtingen – met en zonder geschatte opbrengsten – en de voorstellen waarvan 50 of meer procent van de deelnemers heeft laten het weten het eens te zijn, met een geschatte totaalopbrengst van € 356.564 in 2022 oplopend naar € 1.012.642 in 2024, bij de kaderbrief over te nemen en als concrete bezuinigingsvoorstellen te laten verwerken en uitvoeren;
3. De invulling van het resterende deel van de opgave, van € 363.436 in 2022 oplopend naar € 487.358 in 2024, te betrekken bij de kaderbrief 2022-2025.

Inleiding

Op 29 oktober 2020 hebt u het besluit tot het starten van een bezuinigingsdialoog op programma 1 Samenleving genomen. De bezuinigingsopgave bedraagt € 720.000 in 2022 oplopend naar € 1.500.000 in 2024. De bezuinigingsdialoog is gestart op 30 november 2020 en de laatste witboekbijeenkomst vond plaats op 11 maart 2021. In dit raadsvoorstel gaan wij in op de resultaten van de bezuinigingsdialoog en komen wij met voorstellen hoe om te gaan met deze resultaten. Het verloop van het proces en de resultaten treft u aan in het bijgevoegde Witboek (Bijlage 1).

Centrale vraag

Stelt u vast dat de bezuinigingsdialoog heeft plaatsgevonden binnen de door u gestelde kaders voor proces en inhoud? Kunt u instemmen met het bij de kaderbrief 2022-2025 overnemen van de denkrichtingen en voorstellen waarvan 50 of meer procent van de deelnemers heeft laten weten het ermee eens te zijn en verleent u het college opdracht om het resterende deel van de opgave te betrekken bij de kaderbrief?

Beoogd effect

Het in balans brengen van de begroting programma 1 Samenleving door uitwerking en implementatie van de denkrichtingen en voorstellen uit het witboek.

Kader

- Raadsbesluit, aangenomen amendement en moties met betrekking tot de bezuinigingsdialoog uit de raadsvergadering van 2 juli 2020.
- Raadsbesluit en aangenomen amendement d.d. 29 oktober 2020 met daarbij de procesbeschrijving en de kaderstelling met betrekking tot het starten van de bezuinigingsdialoog.

Toelichting

In een bezuinigingsdialoog gaan belangenvertegenwoordigers, experts en inwoners met elkaar in gesprek om vanuit visie te komen tot gedragen voorstellen om te bezuinigen of meer inkomsten te genereren. De kaders waarbinnen het gesprek plaatsvindt, zijn vooraf door de gemeenteraad bepaald. De doorlooptijd van een bezuinigingsdialoog is kort en de dialoog bestaat uit twee fasen. De groenboekfase, resulterend in een groenboek, waarin deelnemers een gedeeld beeld krijgen van de opgave en mogelijke oplossingsrichtingen. En de witboekfase waarin vanuit de deelnemers concrete voorstellen op tafel komen die uitgewerkt en besproken worden. Aan het einde van de witboekfase spreken alle deelnemers zich per voorstel uit of ze het eens of oneens zijn om zo het draagvlak voor de raad inzichtelijk te maken. De opbrengsten van de witboekfase worden verwerkt in een witboek dat via het college ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Het is uiteindelijk de raad die een besluit neemt over het al dan niet doorvoeren van de voorstellen.

Argumenten

1. *Kaders dialoog*

1.1. *Proces*

1.1.1. Belangen(vertegenwoordigers), experts en inwoners in dialoog met elkaar

In de dialoog worden bewust de belangen op een bepaald thema met elkaar om tafel gezet. De Chef de Dossier en Co faciliteren het proces om te komen tot een gedeeld beeld van de opgave en oplossingsrichtingen. En om vervolgens samen te komen tot voorstellen om besparingen te realiseren of te bezuinigen. Het is inherent aan de dialoog dat de deelnemers er niet onafhankelijk in staan en belang hebben bij het onderwerp. Daarom zitten ze aan tafel. Deze aanpak is erop gericht om door met elkaar in gesprek te gaan en kennis en argumenten uit te wisselen om in gezamenlijkheid te komen tot voorstellen en te voorkomen dat iedereen alleen maar opkomt voor zijn of haar eigen belangen.

1.1.2. Gedragen voorstellen

De opgave van de deelnemers is te komen tot gedragen voorstellen aan de gemeenteraad, die uiteindelijk de besluiten neemt. Om voor de gemeenteraad inzichtelijk te maken of er sprake is van gedragen voorstellen is de deelnemers gevraagd, net als bij de bezuinigingsdialoog van 2013, zich tijdens de laatste witboekbijeenkomst uit te spreken over de voorstellen om het draagvlak te meten. Hierover zijn de deelnemers vanaf de allereerste bijeenkomst (in de groenboekfase) geïnformeerd. Doordat de dialoog digitaal en in twee groepen plaatsvond was er geen andere manier om het draagvlak te meten dan om per voorstel en per deelnemer te vragen of men het eens of oneens was. Hierbij is nadrukkelijk aangegeven dat dit niet betekende dat deelnemers hiermee besloten over het wel of niet doorvoeren van het voorstel, omdat dat besluit uiteindelijk bij de gemeenteraad ligt. Maar dat de gemeenteraad gevraagd heeft om gedragen voorstellen en dat om het draagvlak inzichtelijk te maken een dergelijke 'stemming' noodzakelijk was.

1.1.3. Onthouden van stemming

In de aanloop naar de vierde bijeenkomst hebben enkele deelnemers (voornamelijk niet in Woudenberg woonachtige professionals) aangegeven dat zij het liefst alleen stemmen op voorstellen die betrekking hebben op hun vakgebied. Zij spraken uit zich niet senang te voelen bij het stemmen op bezuinigingen die gaan over de voorzieningen in het dorp. Om in te spelen op dit geluid is ervoor gekozen om de deelnemers de mogelijkheid te geven om zich per voorstel te onthouden van stemmen. Enkelen van hen gaven tijdens de vierde bijeenkomst echter aan het niet aan hen te vinden om te oordelen over vergaande keuzes en maatregelen die gaan over het voorzieningenniveau in het dorp, omdat ze daar alleen in of voor werkzaam zijn, maar er zelf geen onderdeel van uitmaken. En dat zich daarom helemaal van stemming wilden onthouden.

In de bijlage van het witboek zijn twee reacties opgenomen afkomstig van respectievelijk de beheerstichtingen van het sportpark en de sporthal en van vier sportverenigingen waarin wordt uitgelegd waarom de vertegenwoordigers die namens hen deelnamen aan de dialoog zich onthouden hebben van stemming. Dit omdat ze zich, ondanks bovenstaande uitleg, niet konden vinden in deze laatste stap van het proces. Zowel in de brief namens de beheerstichtingen, de bespreking tijdens de laatste bijeenkomst en de mailwisselingen daar omheen, hebben beiden vertegenwoordigers benadrukt waardering te hebben voor en tevreden te zijn met het zorgvuldig doorlopen en uitgevoerde proces.

1.1.4. Welke waarde hebben de uitgebrachte stemmen?

Deze dialoog is gebaseerd op aanwezige belangen onder de deelnemers. De stemmen vertegenwoordigen dus een groot deel van de belangen en een nog groter deel van de betrokken organisaties. Uit het overgrote deel van de belangen is gestemd over de voorstellen en daarmee is het draagvlak inzichtelijk gemaakt. In de laatste bijeenkomst hebben we uitgebreid stilgestaan bij het waarom van het stemmen en de waarde van de stem. Een paar deelnemers gaven aan dat het proces wat hen betreft tot dan toe goed verlopen was, maar dat zij moeite hadden met de laatste stap. Voordat de deelnemers vrijwillig de vergadering verlieten, is nadrukkelijk besproken dat de stem van de vertrekkende deelnemer dan helemaal niet mee zou tellen. Er is duidelijk aangegeven dat als de deelnemers bij de vergadering aanwezig bleven, zij zich eventueel ook op alle voorstellen konden onthouden van stemmen. Er is benoemd dat zij dan eventueel wel op hun eigen belang konden stemmen.

1.1.5. De gemeenteraad stelt vooraf de kaders en neemt achteraf de besluiten

De gemeenteraad heeft vooraf de kaders vastgesteld en neemt achteraf - binnen de gestelde kaders - een besluit over de voorstellen uit de samenleving die in het witboek worden aangeboden. Bij de finale besluitvorming maakt de raad haar politieke afweging. De deelnemers hebben bij het zich uitspreken over de voorstellen een afweging hebben gemaakt in het licht van het totaal aan voorstellen. Deelnemers hebben zich uitgesproken voor het ene voorstel omdat zij zich ook uitspraken voor een ander voorstel. Dit vanuit de gedachte dat iedereen zijn steentje moet bijdragen.

1.2. *Inhoud*

1.2.1. Inhoudelijke kaders meegegeven door de gemeenteraad

In het witboek zijn de opbrengsten getoetst aan de kaders die de raad heeft meegegeven. En we kunnen concluderen dat er rekening is gehouden met de onderdelen die onlangs een bijdrage hebben geleverd aan de besparing van € 250.000 en met de gedachte achter de transformatie. Er zijn geen voorstellen die betrekking hebben op belastingverhoging of de omvang van het ambtelijk apparaat. De opbrengsten passen daarmee binnen de kaders.

1.2.2. Rekening houden met eerdere bezuinigingen

In beide brieven die vanuit de beheerstichtingen sportpark en sporthal c.q. vier sportverenigingen zijn geschreven naar aanleiding van de bezuinigingsvoorstellen op sport wordt gerefereerd aan het kader dat organisaties die geraakt zijn door de

bezuinigingen voortkomende uit dialoog van 2013/2014 niet geraakt zouden mogen worden door de huidige bezuinigingsdialoog. Dit is evenwel niet als kader meegegeven en door het projectteam ook niet als kader benoemd. Het komt waarschijnlijk voort uit een misverstand ten aanzien van het meegegeven kader dat er rekening gehouden moest worden met degenen die een bijdrage hebben geleverd aan de besparing van € 250.000 in 2019.

2. *Overnemen bij de kaderbrief van denkrichtingen en voorstellen waartegen 50 of meer procent eens heeft gezegd*

2.1 De grootte van de financiële opgave vraagt om scherpe keuzes. Gezien dit gegeven, de verwachte opbrengst van de denkrichtingen en de voorstellen en dit afgezet tegen de wijze waarop de deelnemers zich over de voorstellen hebben uitgesproken, is het voorstel om de denkrichtingen en de voorstellen waarvan tenminste de helft van de deelnemers heeft aangegeven het eens te zijn, over te nemen.

2.2 De opdracht was gedragen voorstellen. Voorstellen waar minder dan 50 procent van de deelnemers zich in kan vinden, kunnen naar onze mening niet beschouwd worden als gedragen voorstellen.

3. *Resterende deel van de opgave betrekken bij de kaderbrief*

3.1. Opgave niet gehaald

Wanneer de gemeenteraad bij de kaderbrief 2022-2025 besluit tot het overnemen, laten uitwerken en uitvoeren van alle voorstellen waar 50 of meer procent van de deelnemers heeft laten weten het eens te zijn, resteert er een opgave € 363.436 in 2022 oplopend naar € 487.358 in 2024. Er zijn nog denkrichtingen zonder geschatte opbrengst die verder uitgewerkt en geïmplementeerd worden en zo nog bijdragen aan de totale opbrengst. De verwachting is niet dat deze denkrichtingen zoveel opleveren dat het verschil tussen de totale opgave en hierboven genoemde resterende opbrengst gedicht wordt.

3.2. Het resterende deel van de opgave betrekken bij de kaderbrief 2022-2025
Ten tijde van de behandeling van de kaderbrief in de raad is naar verwachting meer bekend over de uitkomst van de arbitrage die de VNG heeft ingeroepen voor een oplossing voor de tekorten in de jeugdzorg. Deze wordt uiterlijk 1 mei 2021 verwacht. Dan is duidelijk of er meer geld voor jeugdzorg vanuit het rijk naar de gemeenten komt. Dit sluit ook aan bij de drietrapsraket die besproken is bij de start van de bezuinigingsdialoog. Daarnaast is bij de kaderbrief het financiële beeld van de andere beleidsprogramma's inzichtelijk. Omdat op dat moment een integrale afweging gemaakt kan worden welke opgave resteert en op welke manier deze ingevuld wordt, adviseren wij op dat moment te besluiten over het resterende deel van de opgave.

Maatschappelijke participatie

Met het voeren van de bezuinigingsdialoog is er nadrukkelijk voor gekozen om de samenleving zelf met de voorstellen voor de bezuinigingsopgave te laten komen. Alle belangen met betrekking tot programma Samenleving zijn uitgenodigd om deel te nemen aan de dialoog. Onder de deelnemers waren vrijwel alle belangen vertegenwoordigd. De dialooggroep hoeft niet representatief te zijn voor de hele samenleving. Leidend is dat alle belangen worden meegewogen. Daarnaast is er een open call geplaatst en heeft iedereen daarmee de mogelijkheid gehad deel te nemen aan de dialoog.

Duurzaamheid en inclusie

Alle belangen zijn uitgenodigd en iedereen die wilde deelnemen kon deelnemen. Alle inwoners die zich hebben opgegeven konden meedoen.

Financiële consequenties

Het overnemen van de denkrichtingen en voorstellen waar 50 of meer procent van de deelnemers zich voor heeft uitgesproken levert een structurele besparing van € 356.564 in

2022 oplopend naar € 1.012.642 in 2024. Indien u instemt met het overnemen en uitvoeren van deze denkrichtingen en voorstellen, worden deze verwerkt in de begroting 2022-2025.

Aanpak/uitvoering

De denkrichtingen met geschatte opbrengst en de voorstellen, waarmee u hebt ingestemd, worden financieel verwerkt in de meerjarenbegroting 2022-2025.

De inhoudelijke uitwerking en implementatie van de uitkomsten van de bezuinigingsdialoog worden verwerkt in een plan van aanpak, waarin ook de uitkomsten van de VNG visitatiecommissie financiële beheersbaarheid sociaal domein en de verdere duiding van de analyse zorggebruik en zorgkosten een plek krijgen. Aanbevelingen uit de evaluaties van Coöperatie De Kleine Schans die relevant zijn in dit kader, worden hierin ook verwerkt. Het plan van aanpak wordt in de tweede helft van 2021 aan de raad gestuurd. De raad wordt in de reguliere bundel met voortgangsrapportages halfjaarlijkse op de hoogte gehouden van de voortgang.

Een aantal denkrichtingen vraagt nog nadere uitwerking en een businesscase, voordat ze geïmplementeerd kunnen worden. Tijdens de laatste bijeenkomst is de deelnemers gevraagd wie er betrokken wil worden bij deze werkgroepen. Hier heeft een aantal deelnemers zich voor aangemeld. Ook dit is een opbrengst van de dialoog. Deelnemers kennen de urgentie van de opgave, vormen een netwerk en werken actief samen in de uitvoering van de voorstellen en denkrichtingen.

Wanneer bij de uitwerking en uitvoering van de denkrichtingen en voorstellen blijkt dat het nadere besluitvorming van de gemeenteraad vraagt, dan zullen we dit uiteraard aan u voorleggen.

Bijlage

1. Witboek bezuinigingsdialoog 2020-2021
2. Raadsbesluit bezuinigingsdialoog 2020-2021

Burgemeester en wethouders van Woudenberg

drs. S.M.T. van der Marck-Verschoor
Secretaris

T. Cnossen
Burgemeester